

romernes forestillingsverden. Hertil kræves en udfoldelse ikke blot i tid og rum, men sandelig også af kildemateriale. De spørgsmål, som her dukker op, er unægteligt *questiones vexatae*, men ønsker man at behandle disse som historiker, er forf.s udgangspunkt og idé den rigtige: at læse Tacitus på ny.

Peter Ørsted

HARALD ZIMMERMANN: Das Papsttum im Mittelalter. Eine Papstgeschichte im Spiegel der Historiographie. Uni-Taschenbücher 1151. Stuttgart, Verlag Eugen Ulmer, 1981. 254 s. 22,50 DM.

I overensstemmelse med tyngdepunktet i forfatterens forskning lægges i denne oversigt hovedvægten på det triumferende pavedømme to århundreder med investiturstriden, 1200-tallets herskerskikkelser og kampen mod det tyske kejserdømme. Byen Roms historie, Syditalien og Mellemeuropa væves således ind, at pavedømmet snarere fremtræder i sit udenrigspolitiske handlingsprogram end som en kirkelig realitet. Det er derfor også begrænset, hvor meget nyt bogen giver i kirkehistorisk henseende. Dens værdi ligger i det historiografiske sigte fra den pavelige historieskrivnings begyndelse i oldtiden til jubilæet 1475, hvor den sidste pavehistoriker, Platina, slutter sin fremstilling. Man kan håbe på, at det middelalderlige pavedømme som et aspekt af Europas historie vil vække interesse også i de skandinaviske lande, efter at disse har knyttet an til en historisk fortid ved at genoptage diplomatiske forbindelser med pavestolen. Nye studier, hvoraf mange i rækken *Päpste und Papsttum* (Hiersemanns forlag, Stuttgart), samt genoptrykket af L. Duchesnes udgave af *Liber pontificalis i Monumenta Germaniae Historica* muliggør nye forskningsinitiativer.

Tore Nyberg

ANTONIA GRANSDEN: Historical Writing in England II, c. 1307 to the Early Sixteenth Century. London and Henley, Routledge & Kegan Paul, 1982. XXIV + 644 s., ill. 30 £. ib.

Otte år efter bind I, jfr. omtalen i dette tidsskrift bd. 77 s. 275-76, udkommer andet og afsluttende bind – samme udstyr og indbinding, men nu i fotosats og til den dobbelte pris!

Forfatteren opdeler sit stof i 14 store kapitler, begyndende med overgangstiden omkring Edward II.s tiltræden, mange af dem med den karakteristiske overskrift *Chroniclers of the Reign of . . .*, en yderligere bevidst understregning af stoffets kronologiske ordning, men samtidig med plads til en præcis præsentation og placering af betydningsfulde og mindre betydningsfulde forfattere.

Særlige kapitler er forbeholdt til beskrivelser af de mest markante personligheder og deres arbejder: Fra Edward II.s tid Ranulf Higden og hans hovedværk *Polychronicon*, en slags historisk verdensleksikon, bevaret i over 140 håndskrifter, heriblandt et af hans egne med egenhændige tekstændringer, belyst med tre detailfotos på tavle II. Adskillige steder blev *Polychronicon* fortsat efter hans død engang i 1360'erne, navnlig i de store klostre. I klostret St. Alban's blev en sådan